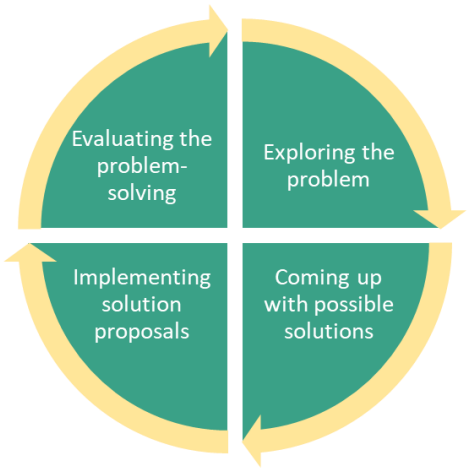
LORET – Locally Relevant Teaching
Een introductie

Leif Östman & Katrien Van Poeck

Inleiding

LORET (Locally Relevant Teaching - lokaal relevant lesgeven) is ontwikkeld door Leif Östman en Staffan Svanberg in 2004, terwijl ze werkten aan een project over educatie voor duurzame ontwikkeling in Mongolië. Ondertussen is het reeds gebruikt in vele landen in Azië, Afrika, Zuid-Amerika en Europa.

LORET is ontworpen om leerkrachten te ondersteunen in het gebruik van lokaal relevante, levensechte problemen als een startpunt voor onderwijsactiviteiten. Het idee achter LORET is om aandacht voor maatschappelijke problemen en de realiseren van leerplandoelstellingen hand in hand te laten gaan en zodoende leerlingen unieke leerkansen te bieden. Aan de hand van LORET-workshops ontwikkelen leerkrachten-/schoolteams een plan om lokaal relevant lesgeven te implementeren. Ze ontwerpen een reeks lessen die hun leerlingen meeneemt in een authentieke zoektocht naar manieren om duurzaamheidsuitdagingen aan te pakken.



In het SEAS-project werkten we met LORET in het Belgische 'open schooling' netwerk. Het onderzoek naar die praktijken en ervaringen door Universiteit Gent en EduQuality, leidde ertoe dat de LORET methodologie verder werd ontwikkeld en verfijnd zoals hieronder uitgelegd.

LORET-workshoptraject

LORET steunt leerkrachten-/schoolteams bij 'open schooling' initiatieven rond duurzame ontwikkeling door het aanbieden van een stap-voor-stap procedure om lessen te plannen. Aandacht voor lokaal relevante duurzaamheidsuitdagingen wordt daarbij gecombineerd met het realiseren van leerplandoelen. Dit stelt begeleiders en leerkrachten in staat om efficiënt samen te werken aan duidelijke en tastbare resultaten terwijl tegelijkertijd de nodige openheid en flexibiliteit wordt bewaard om het LORET-werk aan te passen aan schoolspecifieke context, noden, doelstellingen en mogelijkheden

Voorbereidende opdrachten	Workshops
O1: Lokaal relevante duurzaamheids-problemen identificeren	W1: Van maatschappelijk probleem naar schools vraagstuk
O2: Hulpbronnen inventariseren waarmee de leerlingen aan de slag kunnen	W2: Van inventaris naar planning
O3: LORET-plan voorbereiden – Deel I	W3: LORET-plan maken – Deel I
O4: LORET-plan voorbereiden – Deel II	W4: LORET-plan maken – Deel II
O5: LORET werk documenteren	W5: Terugblik en vooruitblik

LORET-workshops zijn ontworpen volgens het principe van 'blended learning'. Het traject bestaat uit een afwisseling van workshop-bijeenkomsten en voorbereidende opdrachten. Het plannen van lessen over lokaal relevante duurzaamheidsuitdagingen met LORET gebeurt doorheen vijf workshopbijeenkomsten, telkens voorbereid door de deelnemers aan de hand van een voorafgaande opdracht. Vóór de eerste bijeenkomst vindt een voorbereidend overleg plaats om het LORET-werk aan te passen aan de schoolspecifieke context (zie hieronder). Na de laatste workshopbijeenkomst worden de LORET-plannen -en lessen geüpload op een digitaal platform zodat ze andere scholen en leerkrachten kunnen inspireren.

Voorbereidende opdracht 1: Lokaal relevante duurzaamheidsproblemen identificeren

Het traject start met voorbereidend werk door de leerkrachten in het LORET-team die lokaal relevante duurzaamheidsproblemen oplijsten. Afhankelijk van wat wordt beslist in het voorbereidend overleg kan dit gedaan worden mét of zonder de actieve inbreng van leerlingen of partners in de lokale gemeenschap. LORET biedt kaders en hulpmiddelen om leerkrachten te ondersteunen in dit werk.



Workshopbijeenkomst 1: Van maatschappelijk probleem naar schools vraagstuk

De deelnemers selecteren een duurzaamheidsprobleem uit de lijst van vooraf geïnventariseerde lokaal relevante uitdagingen en vertalen dit 'real world problem' in een schools vraagstuk/leerinhoud via wat we noemen 'didactical carving' of 'didactisch boetseerwerk'. Ze selecteren daarbij uit een veelomvattend, complex en soms overweldigend maatschappelijk probleem een (sub)probleem waarmee de leerlingen aan de slag kunnen: een probleem dat hanteerbaar en verstaanbaar is voor de leerlingen én dat sterk potetieel heeft om hen mee te nemen in een authentieks zoektocht naar

oplossingen. Het is dus geen 'schijnprobleem' waarvoor de leerkrachten de oplossingen al vooraf kennen.

Voorbereidende opdracht 2: Hulbronnen identificeren om de leerlingen in hun zoektocht te ondersteunen

De leerkrachten maken een inventaris van hulpbronnen die de leerlingen kunnen helpen bij het zoeken naar oplossingen voor het probleem. Ze lijsten op wat de leerstof in de schoolvakken te bieden heeft en wat te vinden is in de lokale omgeving, bij mensen in de lokale gemeenschap, organisaties, media enz.

Workshopbijeenkomst 2: Van inventaris naar plannen

De deelnemers presenteren hun voorbereidend werk en maken samen een globaal overzicht van alle nuttige hulpbronnen die de leerlingen bij hun zoektocht kunnen ondersteunen. Indien het resultaat te veelomvattend is om aan bod te brengen in 1 project of 1 schooljaar, dan worden keuzes gemaakt in verband met waarop het LORET-plan zal focussen.

Voorbereidende opdracht 3: Een LORET-plan voorbereiden – Deel I

De leerkrachten bedenken hoe ze lessen kunnen ontwerpen waarin hun leerlingen eerst de lokaal relevante duurzaamheidsuitdaging verkennen en vervolgens zoeken naar mogelijke manieren om ze aan te pakken. Ze koppelen dit aan leerplandoelen die ze willen realiseren, bepalen het aantal lessen die ze eraan gaan spenderen en de inhoud van elke les, bepalen de de lesmethodes en activiteiten en formuleren ideeën over hoe samen te werken met collega's en hoe de lessen te organiseren zodat de leerlingen leerstof uit verschillende vakken kunnen integreren.

Workshopbijeenkomst 3: Een LORET-plan maken – Deel I

De deelnemers presenteren hun voorbereidend werk en brengen het samen in een collectief, globaal LORET-plan. Dit wordt kritisch bestudeerd: Is het lesmateriaal goed gekozen? Zorgen de gekozen lesmethoden en activiteiten voor een authentieke zoektocht naar oplossingen? Komen zowel ecologische, economische als sociale aspecten van het duurzaamheidsprobleem aan bod? Worden leerlingen gestimuleerd om kennis uit verschillende vakken toe te passen? Zullen de leerlingen een brede waaier aan kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes verwerven: zowel theoretisch en abstracte als praktische, communicatievaardigheden, waardevolle attitudes, ethische en democratische competentie, enz.?



Voorbereidende opdracht 4: Een LORET-plan voorbereiden – Deel II

Na het effectief uitvoeren van de lessen gepland in workshopbijeenkomst 3 bekijken de leerkrachten hoe zij vervolglessen kunnen ontwikkelen waarin hun leerlingen experimenteren met het implementeren van één of enkele van de gegenereerde oplossingsvoorstellingen en hun probleemoplossingsproces evalueren. Elk voor hun eigen onderwijspraktijk zoeken ze opnieuw naar zinvolle verbanden met leerplandoelen, bepalen ze het aantal lessen en de inhoud van elke les, identificeren ze de lesmethodes en activiteiten, en formuleren ze ideeen voor samenwerking met collega's en vakoverschrijdend werk.

Workshopbijeenkomst 4: Een LORET-plan maken – Deel II

De deelnemers presenteren hun voorbereidend werk en brengen het samen in een collectief, globaal LORET-plan. Dit wordt kritisch bestudeerd: Is het lesmateriaal goed gekozen? Zorgen de gekozen lesmethoden en activiteiten voor een authentieke zoektocht naar oplossingen? Komen zowel ecologische, economische als sociale aspecten van het duurzaamheidsprobleem aan bod? Worden leerlingen gestimuleerd om kennis uit verschillende vakken toe te passen? Zullen de leerlingen een brede waaier aan kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes verwerven: zowel theoretisch en abstracte als praktische, communicatievaardigheden, waardevolle attitudes, ethische en democratische competentie, enz.?

Voorbereidende opdracht 5: Het LORET-werk documenteren

De leerkrachten documenteren hun LORET-plan en -lessen met behulp van gebruiksvriendelijke sjablonen zodat deze gedeeld kunnen worden en ze hopelijk andere leerkrachten kunnen inspireren. Er wordt genoteerd wat er goed ging, wat nog beter kan, en of het nodig of wenselijk is om het LORET-werk verder te zetten in een volgend traject, al dan niet met dezelfde leerlingen.



Workshopbijeenkomst 5: Terugblik en vooruitblik.

In deze laatste bijeenkomst delen we ervaringen en reflecties, vieren we wat we samen realiseerden en beslissen we of het LORET-project al dan niet zal worden verdergezet in de toekomst en, zo ja, hoe?

LORET aanpassen aan de schoolspecifieke context

LORET laat het toe om flexibel te werken, aangepast aan de school specifieke context:

- Het schoolteam beslist 'wat' aan bod komt, kiest het thema en de focus en de LORET-begeleiders bieden didactische hulpmiddelen en steun aan in die lijn.
- Het schoolteam beslist met 'wie': Welke leerkrachten, en dus ook welke vakken? Welke klassen? Misschien wel de hele school? In samenwerking met lokale partners? Een brede waaier aan mogelijkheden…
- Het schoolteam beslist 'wanneer' en hoe intens: Een jaarthema? Een projectweek? Een geïntegreerde aanpak? Ze kunnen kiezen welke manier van werken het beste past bij hun school.

Praktische aspecten en verwachtingen

Om de LORET-workshop efficiënt te organiseren, zijn de volgende praktische aandachtspunten van belang:

- Nog voor de start van het LORET-traject is er een formeel engagement van de school nodig.
- Gedurende het voorbereidende overleg dat ongeveer een uur duurt, informeren de begeleiders het team over LORET, ze leggen data vast voor de bijeenkomsten en nemen beslissingen over hoe het werk optimaal aan te passen aan de schoolspecifieke context.
- Het is belangrijk dat het deelnemende leerkrachtenteam de mogelijkheid heeft om vijf keer gedurende ongeveer twee uur bijeen te komen.
- Tussen deze vergaderingen door is er wat tijd nodig om de voorbereidende taken te maken.

- Om tijd te voorzien voor het voorbereidend werk zit er altijd zo'n drie weken tussen elke bijeenkomst. De vierde workshopbijeenkomst vindt plaats wanneer de eerste reeks lessen (gepland in bijeenkomst 3) uitgevoerd zijn.
- De vergaderingen kunnen zowel online als fysiek doorgaan.
- Een LORET-team kan bestaan uit 2-10 leerkrachten.
- Wie deelneemt aan een LORET-traject engageert zich om het LORET-plan te uploaden op een digitaal platform zodat anderen er inspiratie kunnen uit putten.


Photo: Lynn Delbeecke

Science Education for Action and engagement towards Sustainability

This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under grant agreement No 824522.